

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Exercitium Perfectionis, Et Virtutum Christianarum

In tres Partes distinctum

Rodríguez, Alonso

Coloniæ Agrippinæ, 1622

II. De essentialibus religionis votis, ac de ingentibus, quæ illa continentur, bonis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40105

TRACTATUS SECVNDVS

DE ESSENTIALIBVS
RELIGIONIS VOTIS,
AC DE INGENTIBVS,
QVÆ ILLA CONTINENTVR,
BONIS.

CAPVT I.

Tota Religiosi perfectio in perfecta integraque votorum paupertatis, castitatis, & obedientiæ, quæ concipit, obseruantia consistit.

Vita religio-
sa perf.
sua sunt
perfectio
media
1. q. 14.
c. 5.
Cap. 5. co-
l. 1. 2. 3.

Perfectio
religiosa est
habere
perfectio.

PRIVS QVAM de horum votorum singulis particulatim loquamur, quædam in genere de illis, quæ ad omnia simul spectent, afferemus. Primum ergo sit, tria hæc vota, primaria & præcipua esse media, quæ Religio habeat ad perfectionem assequendam. Docet quippe D. Thomas, Religiosum in statu perfectionis agere: quæ item est communis & vulgata sanctorum Patrum & Doctorum doctrina, è sancto Dionysio Arcopagita deprompta. Non quod dicere velint, hominem, simul ac Religionem profiteretur, perfectum esse, sed velut profiteri, se ad perfectionem tenderet. Neque enim profiteretur Religiosus se iam plane perfectum esse, sicut id profiteretur Episcopus (quia ad statum Episcopalem requiritur, ut ipsa perfectio præcedat) sed in statu Religioso ea necesse neutiquam eam antecedit, satis est quod postea sequatur. Hoc porro inter statum Religiosum & Episcopalem discrimen, egregie D. Thomas ex ipsis Redemptoris Iesu in Euangelio verbis eruit: ipse namque voluntariæ paupertatis, quam Religiosus profiteretur, consilium proponens, non præ-

supponit eum, cui illud dat, iam perfectum esse, sed fore, si hæc consilia obseruet. Neque enim dixit, *Si es perfectus, vende* *Matth. 19. 21.*
et vende omnia quæ habes: sed, Si vis perfectus esse. At, ut sanctum Petrum Prælatum faciat, non modo ex eo sciscitatur, num se diligit; verum etiam num diligit plus aliis, idque non semel, sed bis ac tertio, ut magnam illam caritatem & perfectionem declararet, quæ ad istud officium requiritur. Adeo ut status Episcopalis æque ac Religiosus, status sint perfectionis, at cum aliqua differentia; quia ille perfectionem præsupponit, non dat; at Religiosus status eam non supponit, sed dat: Mox enim ut Religionem ingrederis, non obligaris ut sis perfectus, sed ut ad perfectionem serio aspiret, de illa sollicitus sis, eamque procures. Atque ad hoc citatur illud S. Hieronymi: *Perfectum monachus in patria sua esse non potest: id est, Religiosus patriæ amantior, parentibusque carnali affectu adherescens, bonam perfectionis assequendæ viam non insistit. Perfectum autem esse nolle, & de perfectione consequenda non laborare, delinquere est.* Et Eusebius Emilsenus ait: *Venire*

Matth. 19. 21.
10. an. 21. 15.

Epist. 1. ad Heliod.

Homil. 9. ad monach.
Venire

Venire ad eternum (Religione) summa perfectio est...

Statu Religiosus rripliter considerari potest.

Primo, in quantum est exercitium, cuius opus ad perfectionem...

1. Cor 7. 12.

Hanc autem quietem per tria haec vota optime homo consequitur...

Vota Religiosa quietem animo parant.

autem sollicitudo, aut ferre per totum obediencia: per quod se...

In Chronicis minorum legitur redemptus aliquando S. Francisco...

Marginal notes on the right side of the page.

feri Dominus mandasset, & ipse similes
 singulis vicibus & sinu rucum eduxisset,
 cum itidem quamprimum Domino
 obtulit: E quo nos audimus per triplicem
 hanc oblationem auream obedientiam,
 pretiosam paupertatem, & speciosam ca-
 ritate[m] representari. Quas, Domino, in-
 quit, ex sua misericordia mihi id concede-
 dente, tam perfecte illi obtuli, nihil ut in
 eorum observantia committam, ob quod
 mea me reprehendat conscientia. Ergo &
 nos tali modo tria hæc Deo vota offeramus,
 ut in eorum observantia nullius culpa nos
 coarguat conscientia. Quam vero ille
 beatus foret, qui non cum S. Francisco
 solum, verum etiam cum Iob dicere posset:
*Neque reprehendit me cor meum in
 omni vita mea.*

CAPIT. II.

Cur hæc vota fiant & confir-
mentur.

AT dicit aliquis, Cur id per vota fit, ut
 cum paupertate, caritate, & obedi-
 entiam etiam sine illis servare quis possit?
 Cui S. Thomas, atque adeo Theologi omnes
 accommodare respondent, docentque
 idcirco in Religione id per vota fieri
 debuisse, quia in illis essentialiter Religio
 consistit, & propterea ipsa status perfectionis
 est, & dicitur: adeo ut nisi per vota hoc
 fieret, ipsa nec Religio foret, nec status
 perfectionis. Cuius rei hæc datur ratio: ut
 quis status, sic status perfectionis, constans
 & perpetua quædam ad ea, quæ perfectionem
 includunt, requiritur obligatio. Status
 quippe ex vi nominis stabile, firmum
 & permanens quid denotat, ut dicimus,
 7. g. status matrimonij, ob perpetuum, &
 indissolubile, quod is secum trahit, vinculum.
 Ad eundem modum, ut quis in perfectionis
 esse dicatur statu, perpetua quædam
 ad perfectionem requiritur obligatio, &
 hoc faciunt in Religione vota. Atque
 Rodriquez exercitij part. 3.

hinc est, quod teste D. Thoma Episcopi dici
 possunt in perfectionis statu esse, non
 autem Parochi: quod hi ad curam anima-
 rum neque voto se, neque obligatione per-
 petua obligent, sed hanc abdicare ipsis li-
 ceat, quando cumque libuerit. Episcopi vero
 perpetua ad officium pastorale obligatione
 obstricti sint, qua non nisi cum facultate
 & auctoritate Pontificis liberari, & solu-
 queunt. Hæc porro & inter secularis &
 Religiosi hominis perfectionem est diffe-
 rentia. Nam etsi fieri possit, ut secularis
 quis homine Religioso sit perfectior: ni-
 hilominus ille in statu perfectionis non est,
 quia perfectio illa secularis voto non est
 confirmata, uti perfectio Religiosi, hinc
 eam in bono firmitatem & stabilitatem
 non habet, quam Religiosus, ratione sta-
 tus sui. Hodie siquidem castus est bonum-
 que apud se concipit propositum, & ecce
 cras leuitare quadam ab eo resistit. Verum
 Religiosus, licet re ipsa perfectus non sit, est
 nihilominus in statu perfectionis, quod
 perpetuis & indissolubilibus quibusdam
 votis circa ea quæ ad perfectionem spe-
 ctant, versantibus, ad illam sit vinculus &
 alligatus, nec enim iam retrogredi & resili-
 re fas est.

Huc pertinet illud sancti cuiusdam viri
 olim responsum. Cum enim rogaretur,
 num quis in mundo vivens, gratiam Dei
 & perfectionem adipisci posset, respondit,
 Potest: at equidem malim gradum unum
 gratiæ in Religione, quam decem in mun-
 do: quia gratia in religione facili negotio
 conservatur & adaugetur, quod in ea ho-
 mo procul ab omni tumultu & turbela
 mundi (qui est capitalis & iuratus gratiæ
 hostis) vivat, & acriter spirituum
 exemplo ad virtutem & perfectionem in-
 ceteretur & extimuletur: in ea denique alia
 permulta sunt, quæ ad hoc non mediocri-
 ter conferunt. Plane vero contra in mun-
 do fit: nam quam quis in eo gratiam ha-
 bet, cum facillime deperditur, tum summa
 cum difficultate conservatur. Vnde in-
 quit sanctus ille vir, inferas, potius ac sa-
 tius esse, minorem habere gratiam, sed
 quæ secunda sit, & tot tanque validis pro-
 pugna-

Votum per-
petuum ob-
ligationem
perfectionis
includit.

F. Aegidius
in Chron.
Minor. l. 2.
c. 20.

Quare in
Religione
gratia plu-
ris facienda,
quam ex-
tra eam.

pugnaclis obuallata ac custodita, a quibus adaugeatur, in religione, quam aliam maiorem, quae tam euidenti periculo exposita sit, ut in mundo est.

In religione melius Deo seruitur, quam in seculo.

Hinc quoque manifestum fiet, quam grauis illa nonnullorum nouitiorum sit tentatio, dum sibi persuadent tam bene se in seculo orationi & solitudini vacaturos, atque in religione, & tam ibi quam in haec bono alius exemplo futuros. Quod merae daemonis illusio est, ut hoc pacto illas deturbet eo, quod iam possidet, religionemque deserere faciat. Incipit quidem in seculo quis deuotionis exercitium seculo imcumbere, si singulis septimanis peccatorum confessionem instituit, orationem mentalem frequentare, occasiones omnes illecebrosas, castitatis conseruanda cauere, declinare; sed quoniam suae relictus est libertati, nec perpetua quadam se obligatione obstrinxit, & tot illi alidae impedimenta & obstacula occurrunt, hinc hodie quidem orationem desinit, cras confessionis usum intermittit, mox propter varia hominum commercia & conuersationes distrahitur, denique tandem simul amittit omnia. Quotidiana experientia irrefragabilis res huius testis est. Religiosus uero haec omittere nequit, nec a professione & statu in quo per uota positus est, resiliere. haec quippe sunt tria illa uincula, de quibus ait Spiritus sanctus, *Funiculus triplex difficile rumpitur, id est, quod triplici hoc uotorum nexu costrictum & ligatum est, egerime frangas, aut dissoluas.*

Eccles. 4.12

Aug lib 14. de ciuit. c. 4. Hieron. S. Thom. 2. 2. q. 88. art. 4. ad 3. VValdensis ex Dionys. lib de Eccl. hierar. c. 6.

Quamobrem per tria haec uota fit, ut hoc uitae genus sit religio & status perfectionis. Unde etiam sancti Patres asserunt, Apostolos, a Christo Iesu edoctos, quoddam religionis inquitum in seipis fecisse, & eius uelut fundamenta posuisse. Christo Domino sese conceptis uotis obstringendo, tum, cum relictis omnibus seculi iungentibus; atque inde, ex ipsorum traditione, quae ab ipso Christo Domino emanauit, in Ecclesia Catholica usu perpetuo iam obseruari, & inductum esse, ut Religiosi per tria haec uota se Deo dedicerent,

CAPITULUM III.

Alia uota & commoda uocantur. Ieiunium, quae ex hac sunt per uota oblatione consecranda.

Præter id quod diximus, aliud quidem magnum euilibet uirtutem & commoda per multa afferens, in uotis continetur, nimirum, quod ex uoto fit, laudabilis maiorque ualoris ac meriti apud Deum esse, quam quod uoluntate sine illo fit. Tres huius uel rationes assignat S. Thomas, & eaeque solidae & efficaces. Prima est, quia uotum est actus religionis, quae inter omnes uirtutes morales princeps est & excellentissima; ac proinde a iustam uirtutum operibus ualorem addit & pretium emittendo, ut ea fiant opera religionis, res sacrae cultus diuini, sacrificium, & res Deo iam dedicatae & promissa. Vbi gratia, ut uoluntate, & actus religionis, itaque duplici uia sit opus meritum, primo ex uirtute ipsiusmet operis ieiunium, deinde ex eo, quod sit actus religionis. Atque adeo generaliter in omni eo, quod ex obedientia facimus, duplex consequitur meritum: unum quidem ipsius operis, alterum uero obedientiae. ac proinde magis tunc per opera nostra meremur, quam si eadem ex proprio arbitrio, & uoluntate, sine obedientia aut sine uoto faceremus. Melius porro id intelligitur, si eius contrarium incipiamus. Quemadmodum quando quis contra uotum castitatis peccat, duo peccata mortalia committit, primum contra castitatem, & sextum decalogi praeceptum alterum uero maius, sacrilegium, infringendo uotum, quo ad eam obseruandam se obstrinxit: ita ex aduerso, dum quis uotum castitatis obseruat, duplex sit meritum comparat, unum uirtutis, castitatis, & obseruantiæ praecepti Domini, alterum uero maius

eo maius

vo maius, videlicet adimpletionis voti Deo nuncupari, quod est quidem actus virtutis religionis, atque ita de reliquis votis. Secunda, est maior meriti id est, ratio est, quia maius facit, ac plus dat Deo, & offert, qui quid ex voto facit, quam qui id sine illo facit, quia ille non solum dat quod facit, verum etiam, quod multo maius est suum non posse, quid aliud facere, libertatem quippe suam Deo offert, qua nihil offerre potest dignius, & eminentius. Laudabile quidem, & bonum est, desecrare omnia propter Christum, qui tamen pauper-tatis votum facit, plus prestat, quia non modo desecrat ea, quae iam recepta possidet, verum etiam, ipsam eorum habendorum potentiam, quod multo est amplius. Dat, inquam, Deo arborem vna cum fructibus. Quae egregia est similitudo, quam e. d. Anselmo ad huc ad hoc declarandum s. Thomas. Sicut, inquit, plus facit, & dat, qui aliquid arborem, dat, cum omnibus fructibus, quam qui solum fructus, & ceteros amico mittit, arborem sibi retinet, ita Religiosus arborem vna cum suo fructu Deo dat, Mundani, vt iustum, Deo dant arborem fructum, quaedam inquam opera bona, ac non dant arborem, scilicet seiplos, quia hanc sibi retinent, & manent ius, ac religio-sus etiam seipsum dat arborem, videlicet & fructum, opus vnaque voluntatem & libertatem, atque adeo omnia offert Deo, non iam amplius est ius, nihil quod dicit, nisi est super, cum omnia donarit. S. Bonaventura alia de similitudine exponit, atque. Quomodo modum plus alio dat, qui non solum rei daturum, verum etiam pro-prietatem, ita religiosum, qui Deo per vo-tale nuncupat, amplius illi dare, dignius, que sui sacrificii facere, quam secula-res, propterea quod non opera sua solum det, sed etiam voluntatem, & suam ad quid aliud faciendum libertatem, adeo vt se Deo tam quoad vnum fructum, quam quoad proprietatem attribuat, & dederit.

Tercia, ob quam maioris meriti est quod ex voto fit, quam quod sine illo, ratio, haec est, quia, sicut operum exteriorum bonitas potissime a voluntate facientis ortum ha-

bet, ita quo voluntas futura est melior, eo etiam opera, quae ab ea procedent, meliora futura sunt. Tam in confesso est, quanto voluntas erit stabilior, constantior ac durabilior, tanto etiam eam meliorem fore, ita namque minus incidet in id quod Sapiens reprehendit, *Vult modo, est modo non vult piget.* Quin & apud Gentiles Aristoteles docuit, inter virtutis condiciones non possumus esse, *vt firmiter & immobiliter operetur.* Hoc porro agit votum, vt potest quod homini in bono opere firmitudinem dat, & stabilitatem, itaque ipsum multo reddit perfectius. Sicut ex aduerso Theologi docent, cum qui in peccando obdura-tus est, grauius peccare eo, qui aut ex infirmitate peccat, aut ab inopinata aliqua passione occupatus, quod ille voluntate in malo magis radicata & firmatam habeat. Vnde etiam in genus peccati inter peccata, in spiritum sanctum committi solita, referunt. Sic bonum opus firmiter, stabiliore, & ad bonum in maiore voluntate fa-cere, longe perfectius est, & magis merito-rium, quam sine ea.

Huc accedit, quod, si hinc nostram con-sideremus imbecillitatem, illinc vero da-monis in nobis tentandis insolentiam ac pertinaciam, nullum convenientius ad hoc propositum inueniri, tam ad debilitatem nostram corroborandam, quam da-moni portam occcludendam, posse reme-dium videatur, quam Deo nos per haec vo-ta obstringere. Nam, sicuti qui splendidas opulentiae alicuius virginis nuptias ambis, mox vt alteri eam nupsisse comperit, om-nem potius, ipem abicit, omnesque il-lius conatus, & studia concludunt, pari mo-do daemon, vt lens hominem per haec vota Deo iam velut a se ipsam esse, plane de-co ad mundana reducendo desperat, & per se propterea ad eo tentando cessat, dum timet, ne haec tentatio maioris sit gloria, & illustrioris coronae in caelo occa-sio futura, & inde securum tibi sit dispendium, vn de magnum sperabat compen-dium.

Ob firmitatem bonis promissis.

Pro 3 4.

2. Ethic. 6. 4

Voti astric-gis contra-tentationes prod. 8.

CAPVT IV.

Cur sancti Patres secundi Baptis-
mi aut Martyrii nomine vocent
traditionem illam, qua quis se
Religionis per tria hec vo-
ta deditat & con-
signat.

2.2 q. 10.
art. 3. ad 3.
Et Cuiet ad
3. q. 189.
Vota reli-
giofa plena-
riam pec-
catorum
remissionem
impetrans.
Paul. V. in
Bulla Con-
stit. anno
1606 S. Th.
Sibi supra.

Tanti vero valoris ac meriti apud
Deum est, quod se hoc modo quis per
tria hec Religionis vota Deo totum con-
signat, ut cum Theodosius & sancti Patres
per hanc omnium peccatorum remissio-
nem consequi communiter allerant: ad e-
um tunc moretetur, et ad eum pur-
gatorium non subeundo, euolare, non
secus atque is, quem mox in baptismo su-
scipio demortu conflagrat. Atque ideo id
sancti Patres, Hieronymus, Cyprianus, &
Bernardus, secundum baptismum nuncu-
pant: Idque fit, non propter vnam indulgentia-
rum: Nam plenariam indulgentiam noui-
tiji eo consequuntur die, quo primum in
Religionem admittuntur, & susceptioque
sacro habitu, peccatorum confessionem
instituit, & ad sacris communionis mensam
accedunt: Verum alia illa prerogatiua
non solum ex virtute est indulgentiarum, sed
etiam ex virtute ipsius operis, propterea
quod ipsum adeo heroicum, & excellens
sit, ut ex se sine vllius indulgentiarum addita-
mento, pro omni pena, peccatis debita,
aptum sit facti fieri. Atque in huius rei
confirmationem adferunt Doctores illud,
quod de S. Antonio legitur: Vidit hic per-
visionem ab Angelis se in caelum sustolli,
demonibus vero suis obuiam progressos, tota-
vi & contentione ascensum hunc impedi-
re conatos, eumque de aliquot peccatis,
quae in saeculo commiserat, accusat: Illis
vero respondisse Angelos: Si quid eum no-
ueritis post vitam monasticam professionem
commisisse, eius eum accusate, ac libere
depromite: quia quae alias in saeculo admi-
sit peccata, iam pridem dimissa & expiata
sunt, & omne hoc debitum dissolutum est,

S. Thom.
ubi supra.

eo ipso, quod religionem est ingressus.
Quibus auditis, cacodæmones magna
cum confusione recesserunt.
Nabuchodonosori Regi fuisse olim
Daniel propheta: Peccata tua elemosinis
redime: Porro si vel tenui elemosina de
aliqua operum tuorum portione ula ero-
gatu, peccatis tuis Rex ille tam copiose sa-
tisfecit, quanto magis suis sati fuerit
quis omnem suam substantiam testoque
se erogat: Maius quippe est, dare & relin-
quere eorum, quam non nisi partem ali-
quam: Bonum est facultatem eorum dispen-
satione pauperibus erogare, sed nihil est
probitate tanto sequenti. Dominum in simul
domare: Et ab solis soli curandis ego etiam
Christo: Vnde etiam S. Hieronymus libro
aduersus Vigilantium haereticum, egre-
gie hoc ipsum multo esse melius, probat
testimonio ipsius meles Christi, in E-
uangelio manifesto dicentis: Si quis se
vangelio manifeste dicentis: Si quis se
dimo se, vnde quae habet, et dicitur
peribit: Et habebit thesaurum in caelis: qui
ni, sequere me: Maioris ergo peccati omni-
est, animam abdicare & deserere omnia, ad
Christum nudum sequendum: Et Grego-
rius in Ezechiellem scribens: Quem etiam
D. Thomas dicit: mundanos, qui facultate-
suas retinentes subinde ex his in egenos
aliqua erogant: Deo de sua substantia
quod dant, vel unum officium offerunt: qui-
bus aliquid dant Deo, & aliquid sibi re-
seruant: a religio sum, nihil sibi pro-
suis reseruare, sed omnia ex Deo amore
deserentem, offerre Deo: quodammodo
holocaustum, quod unius est sacrificio.
Quid enim ergo propter Deum non modo
facultates omnes, verum etiam se ipsum
corpus suum per totum castitatis volun-
tatem & intellectum quoque per totum
obedientiam relinquere? Quid erit semper
seipsum ex Deo amore abnegare, & mor-
tificare? Talis quippe est vita Religio-
semper, inquit Apostolus, mortificationem
lesu in corpore nostro circumferentes.
Operis huius excellentia & perfectio
etiam patebit hinc: Nam, esto quis se Deo
Romam: vel terram sanctam ad eundem, o-
nes quas acquiri possessiones in egenos
est.

Das. 1. 1.
Lib. de Ec-
cles. 2.
mali. cap.
Hieronym.
contra Vi-
gilant.
Mal. 1. 1.
Hoc 20. m.
Ezech.
2. 2. q. 11.
art. 3. ad 3.
Votum
Sibi supra.
Sibi supra.
Sibi supra.

de quodammodo, ac in Deo & beatis, qui peccare nequeunt, ea perfecta est, quae impeccabilitas adeo ab illis libertatem non tollit, ut hanc etiam habeant perfectissimam. Apóstoli quoque, qui in gratia fuisse confirmati, & mortaliter peccare nequibant, non idcirco suam libertatem amiserunt, quin imo hoc pacto magis haec in illis perfecta fuit: quia in bono, ad quod creati fuerunt, magis se confirmaverunt, & stabilita. Atque hoc est quod nobis B. N. P. in epistola de virtute obedientiae scriptum reliquit. Noli, inquit, exiguam & servi libertatis arbitrii fructum putare, quod liceat vobis illud, in quo id accepistis, ad quod per aliam entiam plane reddere. Quod cum fecerit, non modo non perditis ipsum, verum etiam augetur, ut que de se facta, quippe per vos, ut omnes voluntates, etiam in a nobis dominum regule, moderamine, & libertate, ut vultis, quem videlicet in hoc tractatu, qui vultis, Dei nomine presidere, omni supra T. in hoc tractatu confirmari hoc quoque, in S. Augustini sententia peccare, inquit, non est libertas, nec pars libertatis peccare est, potius non posse quam posse. Qui cum in se non expedit, quanta magis hoc potest, ut magis aduersus se, & peruersus possunt, in illum id est, peccare, posse & liberasse, potest ab utriusque non tam perfectio, quae est, quam imperfectio, & in se ipsa neque tam potentia, quam debilitas, & in se ipsa ad oculum, (perit Augustinus) id ridere cupis, Ne Deus quidem, est sic omnipotens, ut hoc facere possit. Hoc enim non potest omnipotens, manere non potest, in se ipsa, non potest, idcirco quippe peccare possimus, quod quondam peccare, ut iniquitas, & miseria, potestatem in nos habent, & eo maiorem, quo plus ipsi peccare possunt. Quanto ergo magis hinc recedimus, & voluntatem in bono magis stabilimus, & firmamus, tanto eam magis perfectimus. Hoc autem fit per vota, ut illa nos ad id quod bonum, & melius est, obligando. Unde bene exclamat S. Augustinus, Felix neque sit, qui in maiora compellitur, Non te voluisse paniteat, imo gaudeat, in te tibi non sic licere, quod cum tu ad te simus, licet. Si quis

Cap. 3. de fortis. Albertus Magnus li. de virtutibus. Peccare, est libertate abuti.

Per vota firmamus voluntatem in bono. Epist. 45 ad Armentarium & Paulin.

107 23
111 2 19
111 3 1

Bernard.
serm. 3. de resurre.

de lib. 7.

de lib. 7.

de lib. 7.

de lib. 7.

de lib. 7.

de lib. 7.

de lib. 7.

de lib. 7.

de lib. 7.

de lib. 7.

de lib. 7.

de lib. 7.

de lib. 7.

de lib. 7.

de lib. 7.

de lib. 7.

de lib. 7.

Lib. 2. qui.
super Exod.
qu. 27.
Exod. 26.

quod olim Moyses Pharaoni, petenti, ut
filii Israel intra Aegypti limites Deo suo
sacrificium offerrent, neve ad hoc regni
sui terminos excederent, respondit. *Non
potest, inquit, ita fieri: abominatio enim
Aegyptiorum immolabimus Domino Deo
nostro; vaccam scilicet, vitulum, agnum;
quae Aegyptij adorant ut Deos; proinde
abominationi ipsi erit, si quae ut numina
reuerentur, nos ea videant mactare & im-
molare, nosque ut blasphemos & sacrile-
gos lapidabunt. Vnde necesse non est Ae-
gypto egredi, & in desertum concedere, ut
haec Deo ibi tuto ac secure offerre valea-
mus. Ad eundem modum cum id à nobis
Domino Deo nostro sacrificandum, & of-
ferendum sit, quod abominatur & auer-
santur mundani, paupertas videlicet, mor-
tificatio carnis, obedientia, subiectio, de-
spectus, & contemptus nostri, & volunta-
tis proprie abnegatio; haec vero, aliaque id
genus, in mundo Deo sacrificare & im-
molare nefas esset; mundani quippe nos
exsibilarent, lapidibus impeterent, ac vitæ
periculum nobis crearent; haec namque
illi abominantur, quia pauperes, humi-
les & abiecti illis sunt ludibrio: Hinc viam
terram dierum pergemus in solitudine. Et
sacrificabimus Domino Deo nostro: hinc
nos Dominus ex infinita sua bonitate &
misericordia Aegypto eductos ad Reli-
gionis solitudinem conduxit, in qua tam
tuto per tria haec vota, omnia illa offer-
re, & sacrificare Deo possumus, ut hoc et-
iam ibi magno honori & gloriae sit, & qui
in eo magis excellit, & alius eminet, et-
iam alijs magis aestimetur, & pluri-
s fiat.*

Exod. 8. 27

Excellentia,
ob quam be-
neficium
vocationis
magis faci-
endum.

Ut autem intelligamus melius, quanta
nostra ad hoc Dei beneficium, grata mente
recognoscendum, eique propterea gratias
agendas, sit obligatio, quaedam summam
bona & excellentias afferemus, quibus
magnitudinem eius sancti Patres decla-
rant. S. Hieronymus scribens in illud Psal-
mi octog. simi: *Tum exires de terra Aegy-
pti, linguam quam non voverat audivit,
diuertit ab oneribus dorsum eius; pluribus
beneficium illud ingens, quod D E V S*

in nos contulit, dum Aegypto, id est, mun-
do nos eripuit, exaggerat, nobis cum gra-
uem Pharaonis captiuitatem, & seruitu-
tem, in qua agebamus, & libertatem
filiorum D E I, ad quam euocati sum-
us, in memoriam reuocando. Graui,
inquit, nos iugo D E V S eripuit, & ponde-
rosissimum humeris nostris onus excul-
sit; eramus quippe in hoc mundo serui, &
mancia Pharaonis: *Et in manu ferri
eduxit nos de terra Aegypti. de illo ser-
uitute. Quando autem in Aegypto mun-
di huius eramus, extruebamus ciuitates
Pharaonis, lutum & laterem portabamus,
& tota anima nostra magno conatu &
studio quarebat paleas; paleas inquam,
quas rapit ventus, aut lateribus insper-
gendas. Non habebamus frumentum, om-
nia erant palea inanis; non habeba-
mus caelestem panem, qui de caelo ve-
nit, naculum acceperamus manna de cae-
lo. Quam grandis vero antea habebat
munera? Quam enim graue mundi est
onus? quanta in eo subeunda molestia?
quot angores? quot labores? Haec o-
mnia, ut eicæ & alimentum suppetat, aut
ad summum, ut dignitatem aliquam, aut
officium honorabile assequamur. Ne
vero hanc conseruemus, & amplifecimus,
D E V S bone, quot nobis difficultates
sunt subeunda? quot adhibenda ratio-
nes, presentationes, & affectus exambitio-
nes? quot leges mundi obseruanda? quas
nemo profecto intelligit, nisi qui eas rei-
pta experitur. Vere itaque iugum ferreum,
& grauissimum est, quod mundanorum
ceruicibus incumbit. Ergo diuertit ab oneribus
dorsum eius, id est, graue legum, ob-
ligationum, & consuetudinum mundana-
rum onus, & iugum illud ferreum ab hu-
meris nostris exculsit; & onus quoddam
leuissimum, & iugum suauissimum ijs
contra imposuit. *Iugum meum suauis est,
& onus meum leue, ad eum inquam sta-
tum nos perduxit, in quo circa eius cul-
tum, obsequium, & famularum duntaxat
occupari debemus.**

Apostolus Paulus de ijs qui in mundo
vinculo matrimonij amplexi sunt, ita
loqui-

Cor. 7. 32.

Exod. 8. 27.

Mal. 1. 10.

Cor. 7. 11.

loquitur: *Qui enim dicitur esse sollicitus est quia sunt multa quomodo placeat vivere est sollicitus est et coniugatus in multis sunt curas & sollicitudines distracti & curanda quippe ipsi sunt ea, quae mundi sunt, res quoque familiaris & domestica marito curandum ut placeat uxori & xori, ut marito, hinc diviti & dispartiti sunt, & ex toto corda Deo se dare non possunt. *Et qui sine uxore est, donaque castitatis habet sollicitas est qua Domini sunt, quomodo placeat Deo. *Et mulier in nupta, & virgo cogit de qua Domini sunt, & sic servat corpore & spiritu. Si ergo eos qui in saecula castitatem profecerunt, Apostolus sollicitis curare debere ait, quomodo placeant Deo, quomodo in corpore & que ac spiritu sancti esse queant, quid pro de Religiosis dicendum quos ab omnibus mundiciis & sollicitudinibus, quin & ab illis, quae ad corporis sustentationem sunt necessaria, curandis, benignissimus Deus exemtit ac liberauit, ut sic toto studio & conatu in id incumbamus, quomodo placuerimus Deo, & quotidie maiorem in vita sancti montis progressum facimus. Representari id nobis figurative sanctus Augustinus ait in genitio illo abraham, in quo vacca, capram, arietem, adhuc vitulum & columbam Deo immolavit. Animalia quidem terrena divisi sunt, sed aures autem non divisi, sed integras Deo obicit. Per animalia autem terrena homines mundanos, qui in multis partibus distractuntur & dividuntur, vult significari, per vitulum vero & columbam, quae aures mites, & mansuetas sunt, & nullam homini iniuriam inferunt, legari spirituales, & perfectos, sicut ab hominum conversatione & commercio sequestrati sunt (qui per vitulum denotantur) sive inter illos agant, & conversentur (quorum columba figura est.) Porro hi non dividuntur, & dispartiuntur, sed integros se, & indivisos Deo obsequio dedicant & impendunt. Hanc ergo nobis Religiosis Dominus gratiam contulit, quod integros nos & totos in sacrificium, & holocaustum Deo offerre possimus, nec in cura***

ras extrarias dividi, rapi, distrahique necesse sit, sed id solum procurare, quomodo quotidie Deo gratiores esse, & magis placere possimus. Hanc quippe ob causam castitatis votum facimus, ut, quemadmodum Apostolus ait, non habentes comparem, cui complacemus, nec familiam quam dirigamus, unum id omni cura & sollicitudine studemus, quae via & modo quotidie in spiritu progredere, & ad altiorum perfectionis gradum pertingere valeamus. Ad hoc quoque nos obligamus voto paupertatis, cuius adminiculo omnes munditias, necnon omne quod seculum trahunt, desiderium, cupiditatem, curam, angorem & sollicitudinem abdicamus; haec quippe sunt spinae, quas Redemptor noster Iesus in Evangelio possessores suos pungere ait, & inquietare. Unde etiam Ambrosius inde eas dicitas *quas purat, quod mentem & animum hominis dividant.* Ad hunc denique effectum emittimus votum obedientiae, per quod tam nos ipsos, quam propriam voluntatem & iudicium penitus abnegamus, ita ut iam nihil amplius proponere, statueri, decernere, neve anxie quid de nobis futurum sit, disquirere debeamus, quia superior, cui nos totos locum Dei tradidimus ac committimus, hanc omnem in se curam suscepit, quod dicitur de iis, quae ad nostri ipsorum in spiritu profectum attinent, ipsi solliciti sumus.

S. Hieronymus explicans haec Psalmodographi verba, *Eccedite benedicite Domino omnes servi Domini, qui statis in domo Domini, in atris domus Dei nostrae,* ait, *Quemadmodum temporalis aliquis & secularis Dominus, multos habet servos, qui sibi famulantur, & sicut aliqua inter eos est distinctio, quoslibet nonnulli domi sunt, qui ipsum quaquaversum constantur, alii vero in agris & rure iugiter, gentes: sic Deus habet multam familiam habet quasi ad faciem suam, qui sibi ministrant, & in conspectu suo continuo versantur, habet alios in agris, Religiosos, similes esse ait servis in Domini familia habitantibus, in domo eius iugiter assenti-*

Luc. 8. 7. 14.

Psal 133 6

Religiosi sunt veluti aulici honorati in domo Dei.

Rodriguez exercit. pars 3.

stentibus, quotidieque cum ipso tractantibus, illos denique Dei esse intimos & familiares; sæculares vero & in mundo conuersantes, esse dicit ceu seruos rurales & agrarios. Atque in hac ipsa similitudine pergens, Sicut, inquit, serui hi rurales, agricola; & pagani, cum quid apud Dominum agere, & ab eo consequi student, famulos, familiares, domesticos, in eius conspectu semper agentes, quotidieque cum illo loquentes, in patronos & intercessores adhibent: simili modo mundani homines, si quæ in necessitate versantur, si quid à Deo obtinere volunt, ad Religiosos quamprimum confugiunt, rogantes, sua ut negotia Deo commendent, & pro tali necessitate diuinam opem implorent; quod eos tanquam Dei intimos & familiares, & quorum intuitu, & interuentu aliquam ipsis gratiam Dominus est collaturus, intueantur. Insuper, quemadmodum serui agrarii sunt ij qui laborant, arant, & fodiunt, ut qui domi apud Dominum desident, de ipsorum laboribus comedant & sudoribus in quiete fruuntur: ita sæculares laborant, anhelant, sudant, magna que cura & sollicitudine multa coaceruant, & parva & coaceruata custodiunt, ut Religiosi ea in quiete ac tranquillitate comedant. Id ipsum quoque S. Gregorius mystice designari putat in diuersis Iacobi & Esau fratrum moribus, de quibus Scriptura ait: *Factus est Esau vir quarus venandi, & homo agricola: Iacob autem vir simplex habitabat in tabernaculis*, vel, iuxta aliam interpretationem, *habitabat domi*. Per Esau namque, venandi & agriculturalis peritum, intelligi vult sæculares, rebus exterioribus & mundanis occupatos & distractos; per Iacobum vero, virum simplicem, domique commorantem, spirituales & Religiosos, qui que semper recollecti, & ad seipsos conuertuntur, de rebus ad animæ salutem spectantibus assidue tractantes, qui denique amice, blande, & deliciose à Deo habentur (sicut à Rebecca matre sua Iacob) representari. Consideremus ergo hic, quam singulari nos Deus beneficio sibi deuinxerit, dum

*Ib. 5. Moral c 7.
Gen 25. 27.*

præ mundanis hominibus ita nos extulit, & tam peculiari modo præuenit; nimium, ut hi sint velut rustici & agricolæ, non vero ut aulici, & interioris conclauis assistentes. Vnde sicut olim Regina Saba, Salomonis Regis ministrorum ordinem ac dispositionem videns, exclamauit: *Beati viri tui, & beati serui tui qui stant coram te semper, & audiunt sapientiam tuam*, ita nos exclamare possumus; Beati & felices Religiosi, qui stant in domo Domini, atque assidue cum eo conuersantur, eiusque sapientia nunquam non coram gaudent.

Hinc inferre possumus, quam sint illi cæci, qui multum eo se fecisse existimant, quod relictò mundo Religiosum statum sint amplexi, ac Deum propterea debitorem suum velle facere videntur, tanquam si multum in eius gratiam fecissent, ipse vero plurimum eis deberet. Erras, & grauissime erras; si quidem tu potius incomparabile es à Deo beneficium, & gratiam consecutus, quod is te mundo eduxerit, in clientes domesticos cooperarit, & ad tam sublimem dignitatem euexerit: tu eius es debitor, tu illi te gratum exhibere, & ob magnum hoc beneficium, nouum illi obsequium præstare debes. Si quem de proceribus suis ad curiam Rex euocaret, ad primariam aliquam ei dignitatem conferendam, is profecto non magnum quid fecisse se crederet, quod patrios penates, & natale solum reliquisset; neu Regem idcirco quid sibi debere; quin imò singulare sibi conferri ab eo beneficium putaret, quod sua uti opera, & ad tam honorificum munus obeundum se euocare dignaretur, & nouum hunc fauorem, ad cæterorum sibi à Rege præstitorum cumulum adderet, ad propterea gratum se illi, & obsequiosum de nouo exhibendum: Sic porro & nos facere par est; Neque enim nos Deum elegimus, sed ipse nos, & nos immeritos, imò vero indignos, & demeritos singulari hoc beneficio affecit.

Quid in nobis potius, quam in fratribus nostris, in sæculo manentibus, Dominè, vidisti? Quid erat, obsecro, in nobis, quod

*Præterit ro
grati
est
benefi
cium.*

*Reg. 11. 1
ad. 3. su
Epist
100.*

*Religiosi
debitores
sunt Dei,
ob voca
tionem benefi
cium.*

Im. 1. 29.

Im. 15. 16.

quod tibi placere posset? Vidisti haud dubie aliquid, cum nos elegeris. Aliquid quod sibi placeret, vidisse Deus debuit, cum nos elegerit. At dicit aliquis: Vide quid dicas: docent quippe Theologi, nullam à parte nostra prædestinationis causam, & meritum dari. Simili quodam pulchro id declarat S. Augustinus: Finge tibi, ait, sculptorem & statuarium per montem transire, ibique truncum quendam ab arbore præcisum videre, & cum fixis oculis curiose contèplari; Qui, quod illi placeat, signum est, cum inde aliquid facere velle: neque enim suos ideo in eum oculos coniecit, & eo delectatus est, ut rudem indolatumque, uti erat, relinquat. Siquidem iam tum in arte sua vidit, quod futurum de illo trunco erat: & ait, Huius, Quam insignis de infirmi hoc ligno imago sculpetur. hoc scilicet est, quod amavit, hoc illi in trunco placuit: non quod tum erat, ut qui non nisi asper, scabrosus, & turpis truncus erat, sed pulchra & perfecta imago, quam inde erat efformaturus: Sic nos & Deus amavit impios & peccatores: non in quantum peccatores, non ut ligna arida, infirmia & infructuosa (ut eramus) maneremus: Quasi lignum de sylva, & de monte præcisum vidit nos faber ille summus, & cogitavit ad faciendum, quod inde facturus erat: Hoc in te illi placuit & oblectavit: non quod tunc eras (quia aliud non eras quam aridum, impositum, & contempibile lignum) sed quod de te facturus erat. Supremus ille artifex, qui cælum, & terram molitus est, perfectam & consummatam quandam imaginem de hoc trunco coaptare volebat. Quos præcisavit & prædestinavit conformes fieri imaginis filij sui. Sculpere nimirum ex te volebat imaginem, quæ unigenito filio suo plane conformis, & per omnia consimilis esset, imaginem inquam, quæ Deum ipsum repræsentaret. Hoc illi placuit, propter hoc oculos in te coniecit, eapropter te elegit: Non vos me elegistis, sed ego elegi vos: ut eam & fructum afferatis. & fructus vestri maneat. Vide quam perfectam de te Deus Opt. Max. imaginem, quamque vnige-

nito suo consimilem efformare voluerit, quandoquidem ad idem te inunus, ad quod obeundum ipse Dei filius in mundum venit, elegit, ad animas inquam Deo lucrificandas.

Egregium idem Doctor de hac ipsa materia conceptum habet, scribens in prima illa Psalmi centesimi trigesimali verba: Super flumina Babylonis, illic sedimus & fleuimus, dum recordaremur tui Sion. At ergo, flumina Babylonis vocari res mundi huius, utpote fragiles, caducas & pericuras, quæ celeriter & in momento pertranseunt. Magnam tamen esse inter ciues Babylonis & ciues Ierusalem differentiã: quod illi in fluminis Babylonici medio versentur, rebus mundi huius immeriti, tempestatibus obnoxii, & periculis variis innatantes: at qui Ierusalem illius celestis ciues esse volunt, cum fluminis illius Babylonici pericula, ventos, tempestates, procellas, vndas, fluxus & refluxus alternantes vident & considerant, quanto citius inde se subducunt, neque id genus periculis se volunt exponere, sed super flumina, quemadmodum filij Israel, confidunt: Vident hæc, & non se mittunt in flumina Babylonis, sed sedent super flumina Babylonis, & flent super flumina Babylonis. Hi sunt Religiosi, qui mundi periculis se subdixerunt: & super flumina illius sedent, sed plorantes & lacrymantes. Quid autem ploramus & lacrymamur? Primo, inquit Augustinus, plangimus exiliũ hoc nostrũ, & dum recordaremur tui Sion. Videntes quippe assiduas fluminis huius Babylonis procellas, & tempestates, & celestis illius Sion, quæ amicitissima nostra patria est, recordantes, non possumus non lacrymari, & gemitibus irremediabilibus suspirare: O sancta Sion, ubi nulla vicissitudo, mutatio nulla, nulla pericula: ubi totũ stat, semper firmũ & stabile, & nihil fluit! quis nos in ista præcipitavit præcipitavit? quomodo & quam procul à patria nostra decessimus, & exulamus? quare dimisi nos conditorem nostrum & societatem nostrã? quando ab his periculis immunes nos videbimus? quando ab hoc exilio reuocabimur? quando tã-

Psal. 136. 1.

Quid sit in Religiosis, sedere super flumina Babylonis.

riores splendidissimo obducti argento, mirum in modum effulgebant. Illius in medio pratum & planities iacebat amplissima, in qua variae enascebantur herbæ, & eæ non vulgares & communes, sed ex auro purissimo; alioquin ita molles & flexiles, ut confidentibus se subinclinarent ac cederent, & cum ijs se ad terram vsque demitterent: neque propter depressionem hanc conculeatæ vel inflexæ manerent, sed exsurgentibus ijs qui infederant, statim per se ipsæ ad eandem formam, quam habuerant antea, erigerentur. Aura vero loci iucunda admodum & suavis erat; denique quidquid in eo erat, ita amœnum, blandum & vernans, ut quidam esse paradisi, nihilque ad plenam beatitudinem ei deesse videretur. Dicitur vero sancto viro fuit, per hortum hunc statum Religiosum ad viuum representari.

CAPVT VII.

Eadem quæ capite superiori, materia deducitur.

SANCTUS Bernardus ingentia & incredibilia illa, quæ in statu Religioso sunt, bona breui hac eiusdem descriptione pulchre complexus est: *Nonne hæc est*, inquit, *Religio sancta, pura & immaculata: in qua homo viuit purius, cadit rarius, surgit velocius; & hæc est etiam causa cur incedat cautius, irroratur frequentius, quiescit securius, moritur fiducialius, purgatur citius in purgatorio, premiatur in celo copiosius?* Et alio in loco, de Religiosorum eminentia & dignitate loquens: *Altissima est*, inquit, *professio vestra, calos transiit, par Angelis est, angelica similis puritate; non enim solum conuictus omnem sanctitatem, sed omnis sanctitatis perfectionem, & omnis consummationis finem; aliorum est seruire Deo, vestrum adbarere Deo, eique inseparabiliter vniri.* Et paulò inferius: *Quis quo nomine dignus appellem nescio: homines caelestes, an Angelos terrestres, de-*

gentes in terris, sed conuersationem habentes in cælis? Non esis de mundo, sed estis ciues sanctorum & domestici Dei: similes inquam spiritibus illis beatis & angelicis, in terram ad nostri custodiam & tutelam destinatis; utpote qui id genus functionibus ac ministerijs nostri causa ita occupantur, ut tamen Dei visione nunquam careant. Talis profecto est vita Religiosi, qui etiam in terris inter mortales viuat, cor tamen in cælum libratum habet, omnisque illius sermo & colloquium de rebus est spirituales ac de Deo, dicereque potest cum Apostolo Paulo, *Mihi viuere Christus est.* Sicut, dum hoc in mundo venationi quis perdit & effugium deditus est, eaq; summa opere delectatur, dicimus, *Vita eius est venari;* dum quis ventri gulæque addictus, dicimus, *Vita eius est comedere & bibere:* ita de se dicebat Apostolus, *Mihi viuere Christus est:* quod obsequio rebusq; Christi totus dedicatus & consecratus esset, ut etiam est Religiosus. Atque ideo S. Bonaventura Religionem vocari dicit ordinem, quod in se nihil inordinatum patitur.

Venuste porro de Religione exponit

14. & capit S. Bernardus in Cantorum verba, *Lectulus noster floridus.* Sicut, inquit, nullus in mundo locus est, in quo homines suauius requiescant, quam in lecto; pari modo in Ecclesia Dei, lectulus, in quo suauiter quis requiescit, ipsa est Religio; in ea namque à curis sæculi, & rerum temporalium, & ad vitam humanam necessariorum sollicitudine planè liber est. Quantum vero hoc ipso nobis Dominus beneficium & bonum præstiterit, quotidiana experientia discimus. In Societate namque, singulari & paterna quadam cura Præpositi in hoc aduigilant, ut nobis de omni eo quod ad victum & vestitum, ad studia, ad iter, tum in morbo, tum bona valetudine necessarium est, sufficienter prospiciant. Ut necesse nos minime sit ad parentes & notos recurrere; quia eos iam deseruimus, & eorum memoriam planè exuere possumus nisi forte ad eos per preces Deo commendandos. Nam, siue eos

*Societas
Iesu mater
benigna fi-
liciorum suo-
rum.*

habeamus, siue non; siue diuites sint, siue inopes; Societas & Superiores eius, nolite sunt pater & mater, & amore plusquam paterno de omni re nobis ut provideant allaboranti ut nos, omnium temporalium rerū obliui prorsus & immemores, ei duntaxat fini, ob quem ad Religionem venimus (scilicet, ut præter proprium in spiritu profectum, etiam proximo studeamus subuenire) attendamus. Propterea etiam hominem à Deo in paradiso terrestri, omnium rerum creaturarum possessione & dominio illi dato, collocatum ait Clemens Alexandrinus; ut, cum ei nihil reliquum esset, quod in terra desideraret, suum ad cœlestia optanda desiderium traduceret. Hoc ergo Societatis est propositum & institutum: & idcirco apprime ei cura est ut omnia, quæ opus habebimus, satis superque nobis suppeditentur, ut ab omni eo quod terrenum est, mente & sollicitudine auersa, toto ad cœlestia quaerenda affectu & studio conuertemur.

CAPVT VIII.

De votorum renouatione, quæ in Societate Iesu usurpatur, deque fructu qui ex ea spectatur.

*Lib. 2. c. 4.
Vita B. Ignatij.
Prima vota à Patribus primis Soc. Iesu unuocata.*

CVM primi nostri Patres Parisiis ad R. P. N. Ignatium è variis locis conuenissent, anno partæ salutis M. D. X. X. V. ipso Assumptionis Dei paræ festo simul omnes quandam ab eadem Angelorum Regina denominatam. Ecclesiam (cui vulgo nomen, *Mons Martyrum*, & medio ab vrbe milliari distat) adierunt: vbi pariter, confessione peccatorum instituta, & sacrosancto Christi corpore communiti, voto sese obligarunt, se ad certum, quem præstituerunt diem, omnium quæ

habebant, possessione abdicandi, nihil ex iis penitus ad usum referuando, præterquam necessarium ad iter Venetum (Venetias enim cogitabant) viaticum. Vouerunt insuper, totos se proximi salutis & profectui impensuros; nec non ad terram sanctâ peregrinationem instituturos; sub hac conditione tamen, ut Venetiis commodam per annum integrum eo nauigandi oportunitatem expectarent, quæ si infra annum hunc offerretur, parati animis Ierosolymam contenderent; & eò cum peruenissent, sedem in locis illis figure, perpetuamque ibi habitationem deligere procurarent; at, si vel intra annum illic traicere non possent, vel locis sanctis iam visitatis, Ierosolymæ commorari prohiberentur, Romam adirent, & Summi Pontificis, Iesu Christi in terra Vicarij, pedibus aduoluti, illi se siscerent & offerrent, paratos abire, quocumque terrarum ipsos velle sua sanctitas, ad animarum procuracionem opemque destinare. Atque hæc ipsa vota duobus annis post sequentibus, eo ipso Assumptionis virginæ festo, eadem item in æde, ipsdem quoque præmissis ritibus, sollemniter reuocantur. Hæc votorum renouationis, quæ in Societate ante professionem pro more promitti solet, prima origo fuit & primordia.

Beatus vero P. in quinta Constitutionum parte, de hac ipsa renouatione agens, sic loquitur, *Vota sua renouare non est obligatione noua se obstringere; sed eius quæ abstricti sunt in Domino, recordari, atque eandem confirmare*: & quod antea factum est, ipsum cum voluptate quadam & gaudio iterare & confirmare, in signum ac testimonium, quod nos eius adeo non pœniteat, vel pigeat, ut etiam ob id gaudeamus & intantum lætemur, ut Deo immensas ob præstitum nobis singulare hoc beneficium (quod scilicet nos in suos clientes suscepit, gratiamque nobis ad hanc oblationem faciendam fecit) etiam gratias agamus; & nisi eam dudum iam fecissemus, nosque Deo obtulissemus, ipsam modo faceremus, ac de nouo nos ei offer-

*Errandem
conflum
de peregrina-
tione ad
Terram
sanctam.*

*Sinidem
miratum.*

*17. Con-
lat. 4. S.
tratum e
in primis
reparat
uentionis
1. Hæc
natio ob
quædam.*

*5 p. Confit.
c. 4. S. 6.
Renouati-
rum voto-
rum vitio-
rum.*

*1. Reu-
natio re-
uocatur.*

*1. Repar-
natio
1. S. Vi-
natio reu-
natio.*

remus; & si mille mundi propter eum deferendi essent, omnes illos eius causa defereremus; & si mille voluntates & corda haberemus, illi danda, omnia ea dare mus, ac de nouo illi offereremus. Hoc ergo modo, & hac cum exultatione & gaudio, votorum hæc renouatio fieri debet; magnique ea valoris erit ac meriti. Nam sicut in peccato & malefacto cōplacencia, nouum peccatum est, nouus reatus, noua Dei offensa, ac nouum meretur supplicium: ita ex aduerso gaudium & complacencia de bono, laudabilis est, & ante diuinam maiestatis oculos gratissima, & summe meritoria. Sicut enim bonum fuit ipsum facere, ita etiam bonum est in illo sibi complacere.

Ut autem ad particularia magis descendam ob tres potissimum fructus renouationem hanc fieri B. N. P. ait. Primò ad deuotionis augmentum. hæc quippe renouatio non mediocrem in uolente causatur deuotionem, uti re ipsa experiuntur, qui bene se ad illum disponunt. Secundo, ad existendam qua Deo obstricti sunt, obligationis memoriam. Ut hoc pacto ad id quod promissum melius obseruandum animemur, quotidie in uirtute & perfectione proficere conando. Tertio, ad maiorem studentium in sua uocatione confirmationem. Quia, sicut præsentissimum in omnibus tentationibus remedium est, contrariarum uirtutum ætus exercere (eo quod contraria contrariis curantur) ita aduersus interiores displicentiæ ac tædij motus, quibus nos subinde dæmon per varias quæ per totum annum occurrunt, occasiones oppugnat, non postremum munimentum & clypeus est iterata uotorum innouatio. Per eam namque ita inimicitariæ potentia labefactatur, & vis frangitur, ut simile posthac nobis tentationem oggerere non præsumat. Si qua uero interea fortè itreperit negligentia, per hoc ea, nec quidem sine præuentu, reparatur ac compensatur, eo quod anima hoc pacto ad maiorem profectum animetur.

Ipsa perfectio & uirtus naturæ nostræ

uiciatæ apprimè ardua & difficilis est, quippe infirmitas & miseria, in quam per peccatum prolapsi sumus, tanta est, tanta quoque nostri ad id quod imperfectum & malum est, inclinatio, ut, esto subinde aliquo cum feruore & æstu exercitia nostra spiritualia incipiamus, tamen quamprimum sensim deficiamus, & ab eo quo cœpimus ardore desciscamus, & ad primæuam nostram imperfectionem ac teporem redeamus, non secus ac pondera horologii, semper deorsum deuergentia. Nam, sicut caro nostra è terra ortum habet, ita semper nos ad ima trahit. Hanc obrem refici & restaurari subinde vires conuenit, ut, si fortè deficiamus, statim nobis & pristino vigori restituamur. Quocirca bis in anno accuratius hanc à nobis B. P. restorationem ac reuigorationem, hac uotorum innouatione fieri iussit. Atque, ut sancta nostra mater Ecclesia, duo in anno uelut restorationis spiritualis tempora instituit, in quibus filij eius animarentur, ad magnum cum feruore, ac uelut de nouo, Deo Opr. Max. seruire incipiendum; sacrum in quâ Aduentus & Quadragesimæ tempus: pari modo, bis per annum singulari quadam ratione nos, memoriam eius quod Deo obtulimus ac uouimus, necnon finem ob quem ad Religionem uocati sumus, recolleat B. P. N. uoluit, ut iis in rebus uelut renouemur, & nouo quodam incitu & feruore id facere incipiamus, propter quod nos ad hunc statum Dominus uocauit. Hunc ad finem has tam solennes in Societate constituitates B. P. instituit. Atque hoc est quod ex eisdem nos elicere oportet.

Nec duobus illis temporibus præstituta solum, uerum etiam quotidie, hanc à nobis innouationem institui debere aiebat P. Franciscus Xauerius; quod & Abbatem Paphnutium olim uersasse solitum, in ueterum Patrum Collationibus legimus Dicebat porro B. P. Xauerius, uix ullum posse contra tentationes & oppugnationes cacodæmonis ac carnis Religiosos habere medium efficacius, nullum scutum fortius ac impenetrabilius, quam trium uotorum suorum, paupertatis, castitatis, & obedientiæ

Quotidianæ uotorum renouatio laudabilis. Lib. 6. c. 13. c. 15. Vita B. P. Xauerij. Eiusdem fructus.

diētiarū renouationem. Vnde etiam auctor & suator erat, vt ea quotidie mane peracta oratione renouaremus, hisque armis nos aduersus hostiles insidias & insultus obarmaremus; id ipsum & vesperi post orationem faceremus. Et siquidem tam frequenter id facere nolimus, bona saltem ea futura deuotio est (quam & vsurpant nonnulli) vt, quorū diuinissimum altaris Sacramentum sumendum est, isthanc renouationem instituiamus, ac rationem sēpe à nobis deposcamus, & serio examinemus quomodo hæc vora obseruemus, & num quid in eorum obseruantia sit commissum, ob quod nostra nos coarguat conscientia.

Apparatus ad eam primam mortificationem.

Congreg. VI. Gener. decret. 46. can. 8. oratio conscientia reddita superioris.

Tract. 7. c. 3. Confessio generalis.

Generalis defectuum contuitus quid parsat boni.

Ve vero melius renouationis huius finem consequi possimus, præter alias penitentias corporales, pro more fieri solitas, puta ieiunia, abstinentias, flagella; ei primò præmittitur accurata dierum aliquot in quiete recollectio, in qua & à solitis occupationibus quiescit, & orationi & exercitijs spiritualibus impensius vacatur. Secundo, superiori quisque rationem conscientia suæ reddit. Quia, etsi id sæpius per annum fiat, tunc tamen multo fit exactius, quia totius superioris semestris ratio datur. Quod vnum est de substantiis & essentialibus Societatis institutis, ac de quo postea particularem tractatum faciemus. Tertio, vnusquisque generalem omnium delictorum, sex illis mensibus admissorum, confessionem instituit apud eum confessarium, quem ex iis qui ad hoc erant designati, delegerit; eique ex antiquo Scietatis vsu, & ex regulæ particularis præscripro. Quæ sanè valde accommodata conuenientiaque sunt media, ad finem qui hic spectatur, assequendum. Nam dum quis vniuersalem omnium quæ admisit, victorum & defectuum catalogum texit, eumque apud se inspicit, facili negotio perspicit, quantum in spiritualibus rebus aut profecerit, aut defecerit. Videt inquam num vltimo hoc semestri magis profecerit, quam superiori; atque hæc temporis præsentis cum præterito collatio & compositio, insigne est ad sui confu-

sionem, si nimirum nihil se proficere animaduertit, & ad nouo cum ardore & animo incipiendum (ad hoc quippe solum Religioni nomen dedit) incitamentum. Quin etiam, dum omnes suos defectus simul vno facce comprehensos, & in animi quiete, & velut ex professo homo contuetur; melius haud dubie cognoscit equæ passio sese impotentius oppugnet, quis humor in se magis prædominetur, dum scilicet videt peccata in quæ frequentius prolapsus est; vt hæc ratione serio & exacte illis adhibere remedium procuret, particulare circa hoc examen instituendo. Ad hæc, quoniam hæc considerantur & notantur in hoc votorum renouationis tempore, in quo misericordiarum ac beneficiorum à Deo receptorum homo catalogum facit, atque impetis quod se ad Religiosum statum euocari: ipse se, ex vna parte tantum Deo se debere, & ex altera nihil præter defectus habere animaduertens, ex animo & profunde coram diuina maiestate humiliat, & ad feriam emendationem sui, & posthac de nouo incipiendum animatur. Nam *opposita*, v. g. album & nigrum, *iuxta se posita magnaluculent.*

Compone ergo & oppone multa illa, quæ cœlitus accepisti, nec non multa illa quæ tibi Deus præstitit, cum iis quæ tu fecisti, illis; vide inquam hinc qualia tua sint debita, illinc qualiter ea dissolueris; & videbis quantam tui confundendi & humiliandi habeas rationem. Quid de tot Sacramentorum vsurpationibus, tot penitentis & mortificationibus, tot orationibus, tot examinibus, tot conferentijs & exhortationibus, tam frequenti lectione spirituali factum? quoniam omnia illa effluerunt? Quam inde utilitatem eliciisti? Hoc ergo modo suos quisque defectus considerare debet, quando ad rationem conscientia reddendam, & ad generalem confessionem instituendam se disponit, sedulo inspicere & examinare procurando, quænam rimat, per quam vniuersum suum lucrum ac compendium effluxit & disperijt, vt ipsam deinceps obtur-

re, & malo remedium in futurum adhibere fatagat.

CAPVT IX.

Idem, quod capite priori, pertractatur.

HÆC, quam diximus, votorum renouatio fit præterea in gratiarum pro beneficio accepto actionem, sicut supra Abbatem Arsenium facere solitum diximus. Quotannis enim festum solenne, quinimo quandam velut festiuitatem, in gratiarum actionem, & in beneficii huius immensi, & gratiæ singularis, quam nobis Dominus fecit tunc, cum nos mundi periculis ereptos, ad Religionis portum conduxit (quod notius nostri boni principium, & manifestum prædestinationis nostræ argumentum est) festiuitatem magna gratitudine æquissimum est celebrare. Et quia optima gratiarum actio, per opera fit, singulare quoddam haud dubie renouatio votorum Deoque gratissimum opus erit, si ipsa fiat prout oportet, si videlicet vigorem mentis restaurare, & in votis nostris magis confirmari, maioriq; ea impostum perfectione seruare procuremus. Atque hoc est (vti notat S. Gregorius) quod hisce verbis sibi vult Apostolus. *Renouamini spiritu mentis vestrae.* Spiritus scilicet à nobis renouatio petitur, non solum exterior, quæ ore fit. Si qua imago picta, præ vetustate prorsus deformata est, vt iam lineamenta, tractus, & figuræ penè fugiant, & videri dignoscitur prope non queant; eam renouas ac reparas, id est nouos illi colores, lumina, & illustramenta addis, quorum cohonestamento ita grata & pulchra fit, tanquam si recen- ter & primum ab artificis officina prodiret. Pari modo ipsi in cœpto virtutum studio velut inueterascimus, defatigamur, & marcescimus: quia corpus hoc corruptibile, & natura nostra vitiosa, & admodum

Rodriguez exercit pars 3.

prona, vi quadam nos post se rapit, nosque sibi similes efficere gestit, vtque suas affectiones malas & appetitus imitemur omnimodis procurat. *Corpus quod corrumpitur aggrauat animam.* Vnde necesse nos est tubinde ad nos ipsos reflexionem facere, bonaque nostra proposita & desideria identidem renouare & reparare conari. Quare præclare S. Gregorius: *Si lascescere ab inchoatis bonis nolumus, salde necessarium est vt inchoare nos quotidie credamus.* Illud ergo propositum, feruorem & ardorem in mentem reuoca, quo opus hoc es eo die auspiciatus, quo primum Religionem iniisti; & eodem animo, eadem constantia, & robore pari ipsum iam inchoa. Hoc scilicet propriè est nos ipsos renouare. Et erit profecto hæc optima ob acceptum beneficium gratiarum actio, Deoque acceptissima.

Breuem & compendiosam quandam Cassianus exhortationem describit Abbatibus Pinusij, qua quendam is Nouitium, quem primum ad suorum cœtum admittēbat, cæteris monachis præsentibus & audientibus, compellabat, quam si quis nostrum sibi dictam existimet, erit illi hæc ad finem renouationis huius consequendum in primis oportuna & utilis. Est autem hæc: *Cave ne quid quando eorum resumas, quæ renuncians abiicisti.* Id est, iam totum te Deo tradidisti ac dedicasti, iam quidquid mundi est, à te abdicasti, vide ne quid eorum quæ euomisti, turpiter repetas. Renunciasti possessionibus tuis omnibus per votum paupertatis, cave ne iam in Religione erga pueriles inanias ac reculas afficiare: quia parum tibi profuerit deseruisse grandia, si paruis & tenuibus his affectum accommodes. Per votum obedientiæ tuæ voluntati ac proprio iudicio renunciasti, vide ergo ne ipsum resumas, sed potius diccum Sponsa in Canticis: *Exspoliasti me tunica* (id est propria voluntate ac iudicio) *mea, quomodo induar illa? auctat Deus, ne amplius sim meus.* Renunciasti quoque & repudiasti omnes mundi carnisque delectationes, voluptates ac delicias, itaque

L da ope-

Sap. 9. 15. Eius neconfitas.

Vbi supra.

Lib. 3 de institutis. renunc. c. 36. Salubris monitio Pinusij de renouatione.

Cant. 5. 12.

perando, sibi paradifum custodiret, ne videlicet eum amitteret, uti postea, quia illa operatus non est, eum amisit. Hoc iam propositio nostro accommodemus. Ad quidam a Deo putas in hoc Religionis paradiso (sita enim eam sancti Patres non si-
 generatione nominant) constitutum? Ut opereris illum, Deique mandata & precepta, necnon Evangelica consilia, qua Regulis nostris includuntur, custodias, & ut hinc omnia operando, paradifum hunc tibi serues & custodias, ne eum perdas, ut tialij, quia custodire nescierunt, perdidere.
 Quin & aliam eo loco idem Doctor affert horum verborum explicationem. Obletatur ergo, curiose non dixisse, Scripturam, *Beatus enim in paradiso ut operaretur, et custodiret paradifum*, sed, *ut operaretur, et custodiret illum*, quod hoc sensu etiam ad ipsum hominum referri potest, *ut operaretur, et custodiret*. (Deus) *ipsum hominem*. Quere etiam sensus magis Doctori nostro arridet. Nam sicuti dicitur homo operari terram, non quia ipse facit, et ferta sit terra, sed quia facit et fovenda, sit de fructuosa, dum eam laborat, & colit, ista multo potius Deus, quid de nobis hominem condidit, eum operari dicitur, dum laborando eum iustum, sanctum, & perfectum facit. Deus et ergo hominem in paradiso terrestri posuit, ut non sibi laboraret & periret, itaque custodiret, donec tandem terrestri paradiso eum, in celestem transferret, semper eum ubi beatitudinis donando. Simili ratione, ne idem recolimus ad paradifum hunc Religionis a Deo perditum esse, ut eum tuis laboribus & custodiis (quia meliorem longis hortula-

num, custodem & propugnatozem habet) sed ut ipse te operetur, te virum mortificatum, spiritualem, sanctum, perfectumque faciat, itaque te custodiat, donec a paradiso hoc terrestri ad celestem te transferat.
 Has aliasque id genus rationes & considerationes vsurpemus, necesse est, ut tam incomparabili beneficio respondeamus, & renovationis huius fructum, quum oportet, consequamur. Si vero te labor, molestia, & difficultas in hoc aliqua percellat, mox ad animum reuoca ingens illud premium & coronam, qua propter hoc tenemur, quaque ut loquitur Apostolus, *magnam habet remunerationem*. Beatus Franciscus idem talem suis dicit solebat, *Magna promissimus minor a promissa sunt nobis, seruemus illa, et ad hoc anhelando suspiremus*: atque his verbis, veluti stimulo quodam, eos ad constantiam, & per seculum in bene coeptis animabatur. Et dum fratres Miores professionem faciunt, seque per hanc vota Deo offerunt, ille & spondet superior, *Ergo promissio ista vitam eternam*. Ergo & ego a parte Dei vitam eternam tibi polliceor, si, quod promissisti & spondidisti, custodias, & hoc ipsum chyrographo, ab ipso meo Christo obligato, ut qui in Evangelio dicit, *Et habebitis bovesaurum*. Quid est, magnus & gloriosus eris in regno celorum, & tibi spondeo, & al-

Consideratio pramij ad laborem stimulat.
 Heb. 10. 35.
 1 p. l. 10.
 51. hist.
 Minor.

TRA